

УДК 72.01, 744.9, 378.147

Ніканоров С. О.

*кандидат архітектури, доцент**кафедра Основ архітектури и архітектурного проектування, КНУБА*

nikanorov.so@knuba.edu.ua

orcid.org/0009-0003-1002-599X

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ВАРІАТИВНОСТІ ПРЕЗЕНТАЦІЇ АРХІТЕКТУРНИХ ПРОЄКТНИХ РІШЕНЬ У КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

© Ніканоров С.О., 2026

<https://doi.org/10.32347/2519-8661.2026.35-36.33-39/>

Анотація: У статті проаналізовано та систематизовано ключові форми презентації архітектурних проєктних рішень, що є необхідним елементом професійної діяльності архітектора та освітнього процесу. Виділено та детально класифіковано чотири основні категорії подачі матеріалу: вербальну, графічну, об'ємну (макетування) та динамічну візуалізацію. Особлива увага приділена варіативності вербальної форми залежно від цільової аудиторії (від викладача до широкої публіки) та різноманіттю технік графічної і об'ємної подачі. Обґрунтовано, що лише комплексна презентація, яка інтегрує всі зазначені форми, здатна забезпечити повноцінне розуміння та максимальну ефективність комунікації архітектурної ідеї.

Ключові слова: презентація, архітектурний проєкт, вербальна подача, графічна техніка, макет, динамічна візуалізація, комплексна форма.

Постановка проблеми. Сьогодні професійна діяльність архітектора вимагає не лише глибоких знань у проєктуванні та будівництві, але й виняткових комунікативних навичок. Архітектурний проєкт, незалежно від його складності та інноваційності, повинен бути зрозуміло та переконливо донесений до різних груп зацікавлених сторін: від професійних комісій і колег до інвесторів та широкої публіки. Проблема полягає в тому, що відсутність чіткої, структурованої системи варіативної подачі матеріалу може призвести до спотворення архітектурного задуму та зниження ефективності роботи фахівця.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасна архітектурна освіта та практика демонструють тенденцію до інтеграції різноманітних технологій, що розширюють можливості візуалізації. Існуючі підходи часто розглядають графічну та об'ємну подачу як базові, тоді як новітні дослідження концентруються на потенціалі динамічних засобів, таких як віртуальна (VR) та доповнена (AR) реальність [9]. На підставі проведеного аналізу, можна стверджувати, що існує потреба в об'єднанні всіх цих методів у єдину, систематизовану модель, яка враховує не лише технології, але й комунікативну мету та специфіку аудиторії. Дана робота спрямована на заповнення цієї класифікаційної прогалини, надаючи архітектурній спільноті структуровану основу для оцінки та вибору оптимального способу презентації.

Актуальність дослідження. Актуальність цього дослідження зумовлена необхідністю підготовки сучасних архітекторів, здатних ефективно оперувати повним арсеналом комунікативних засобів. Враховуючи, що презентація має різні цілі: від показати володіння матеріалом перед викладачем до продати ідею замовнику та викликати інтерес у публіки, актуальним стає не просто

використання інструментів, а свідомий вибір форми подачі. Особливо важливим є вміння використовувати динамічні засоби, які допомагають донести ідею більш емоційно й зрозуміло, показуючи об'єкт у розвитку, русі чи зміні ракурсів.

Метою цього дослідження є аналіз, класифікація та систематизація варіативності чотирьох основних форм презентації архітектурних проектних рішень: вербальної, графічної, об'ємної та динамічної, для обґрунтування необхідності та переваг їхнього комплексного застосування у навчальному процесі та професійній діяльності.

Виклад основного матеріалу. Система презентації архітектурного проекту формується на чотирьох взаємопов'язаних рівнях, які варто розглядати комплексно (Табл. 1).

Вербальна комунікація є ключовим інструментом у презентації архітектурного проекту, оскільки дозволяє не лише передати зміст концепції, а й розкрити логіку прийнятих рішень, їхню доцільність та взаємозв'язок із функціональними, естетичними й соціальними вимогами. Усний супровід виконує роль інтерпретації візуальних матеріалів, забезпечуючи їх зрозуміле та цілісне сприйняття аудиторією. Він формує комунікативний міст між автором проекту та слухачами, сприяючи створенню переконливості та професійної аргументації.

Вербальна подача включає кілька основних форм: структуровану доповідь, що містить логічно вибудовану інформацію про мету, концепцію, методи проектування та кінцеві результати; стислий опис, який розкриває ключову ідею та основні переваги рішення; аргументацію, спрямовану на підкреслення інноваційності, функціональності чи практичної доцільності, тощо; а також дискусію та експромт, де автор демонструє здатність реагувати на запитання й захищати свій проект. Важливою характеристикою вербальної комунікації є її адаптивність — уміння змінювати тон, структуру, стиль і акценти залежно від специфіки аудиторії. Під час презентації перед комісією (наприклад, на екзамені чи конкурсі) основний акцент робиться на професійності, стислості структурованості викладу, чіткості аргументів та демонстрації новизни, ефективності й нормативної відповідності запропонованих рішень. Перед такою аудиторією важливо показати логіку проектного процесу, обґрунтування вибору концепту та здатність до критичного аналізу.

Натомість виступ перед широкою публікою передбачає іншу комунікативну стратегію: подача повинна бути більш емоційною, образною й доступною. Використовуються метафори, порівняння, приклади впливу об'єкта на якість життя, середовище та соціальні процеси [8]. Тут головним є створення цілісного враження від архітектурної ідеї, підсилення візуального матеріалу й формування позитивного ставлення до проекту.

Таким чином, вербальна комунікація є не лише засобом передачі інформації, а й важливою частиною професійної майстерності архітектора, що сприяє якісному сприйняттю проекту, його підтримці та ефективному діалогу з різними групами аудиторії.

Графічна візуалізація. Графічна подача є фундаментальним інструментом представлення архітектурного проекту, оскільки саме візуальні матеріали забезпечують найбільш повне та точне розкриття задуму автора [2]. За допомогою креслень, схем, діаграм, візуалізацій і художніх зображень архітектор демонструє просторову структуру, функціональну організацію, композиційні рішення та естетику майбутнього об'єкта. На відміну від вербальної подачі, графічні матеріали забезпечують об'єктивність, точність і однозначність інтерпретації, що є критично важливим у професійній взаємодії.

Графічна подача охоплює великий спектр технік, кожна з яких має власні виражальні можливості та слугує певним комунікативним завданням. Традиційні графічні техніки: простий олівець, туш, маркери, пастель дозволяють передати форму, пропорції, фактуру та світлотінь, забезпечуючи швидко й гнучко візуальне опрацювання концепції. Живописні техніки, серед яких акварель по сухому й по мокрому, олійні фарби, імпастро, а також різноманітні відмивки (чаєм, кавою, вином), створюють унікальну атмосферність та емоційно-образний рівень подачі, підкреслюючи художню індивідуальність автора.

Варіанти презентації проектних рішень. Таблиця 1

Вербальна	Графічна	Об'ємна	Динамічна
<p>Усний супровід архітектурного проєкту, який допомагає пояснити ідею, обґрунтувати рішення та переконати аудиторію.</p> <p>Доповідь – структурований виклад проєкту з поясненням мети, концепції, рішень та очікуваних результатів.</p> <p>Опис – стислий коментар до креслень, макетів чи візуалізацій, що розкриває основну ідею.</p> <p>Аргументація – підкреслення переваг запропонованого рішення, порівняння з альтернативами.</p> <p>Дискусія – відповіді на питання та участь у професійному обговоренні, захист прийнятих рішень.</p> <p>Експромт – вільний, менш формальний виступ (часто на консультаціях чи обговореннях).</p> <p>Види доповіді в залежності від аудиторії:</p> <p>Перед викладачем (на захисті роботи) Мета: показати володіння матеріалом, логіку прийнятих рішень. Форма: чітка, структурована, з термінами й поясненням методики. Акцент: процес роботи (етапи пошуку, аналізу, варіанти та аргументація вибору).</p> <p>Перед комісією (екзамен, конкурсний захист) Мета: справити враження професійністю та переконати в доцільності рішень. Форма: офіційна, стилізована, логічна. Акцент: результат і його переваги; підкреслення новизни чи практичної цінності.</p> <p>Перед колегами-одногрупниками чи командою Мета: отримати відгук, пояснити свою ідею доступно. Форма: більш вільна, іноді з елементами діалогу. Акцент: концепція та креативні знахідки, спільне обговорення сильних і слабких сторін.</p> <p>Перед замовником (інвестором, клієнтом) Мета: продати ідею, переконати у вигоді та доцільності. Форма: проста, зрозуміла нефахівцю, з мінімумом термінології. Акцент: користь, функціональність, естетика, економічні та соціальні переваги.</p> <p>Перед широкою публікою (конференція, громадські слухання) Мета: викликати інтерес, донести ідею максимально доступно. Форма: емоційна, образна, з прикладами, порівняннями, історіями. Акцент: загальна концепція, візуальна привабливість, вплив на середовище й людей.</p>	<p>Спосіб візуалізації архітектурного проєкту за допомогою креслень, схем, зображень та графічних матеріалів. Вона допомагає чітко й наочно донести ідею, функцію та художній образ об'єкта.</p> <p>Графічні техніки Простий олівець Кольорові олівці Акварельні олівці (кольорові) Туш/перо (монохром) Біла туш (монохром) Туш/перо (кольорова) Маркери (поліхромія) Сепія (монохром) Вугілля (монохром) Пастель Кулькова ручка</p> <p>Живописні техніки Олійні фарби Акрил Імпасто Акварель по сухому Акварель по мокрому Відмивка аквареллю Гризаль Відмивка часом Відмивка кавою Відмивка вином (монохром) Гуаш (кольорова) Гуаш (монохром)</p> <p>Декоративно-прикладні техніки Витинанка Колаж з паперу Барельєф з пластиліну (монохром)</p> <p>Цифрові техніки Діджитал малюнок 3D-візуалізація</p>	<p>Головна ідея подається через матеріальні та просторові засоби, які наочно відображають форму, масштаб і структуру майбутнього об'єкта.</p> <p>Макет Навчальний (учбовий) – спрощений, для відпрацювання композиції та просторових рішень. Робочий – деталізований, для узгодження функціональних і конструктивних моментів. Виставковий – художньо опрацьований, для демонстрації широкій публіці або замовнику. Ландшафтний – із відтворенням оточення, благоустрою, середовища. Фрагментарні – відтворення частини будівлі (наприклад, фасад, інтер'єр, деталь). 3D-друкований макет – сучасний вид, що дає можливість створити точні геометричні форми за допомогою 3D-принтера. Використовується для демонстрації складних об'ємних рішень та модульних систем.</p> <p>За кольором Білі (чисті) – виконані з однотонного матеріалу (пластик, картон, пінопласт). Використовуються для акценту на формі, пропорціях і об'ємі. Кольорові – із застосуванням фарб, паперу чи пластиків різних відтінків. Допомагають передати реалістичність, середовище. Комбіновані – частина деталей виконана в кольорі (наприклад, озеленення, вода, дах), інша частина – в білому.</p> <p>За матеріалом Паперові / картонні – найпоширеніші в навчанні; легкі у виготовленні, зручні для експериментів. Пінопластові / пінополістирольні – для швидких об'ємних форм і великих масштабів. Дерев'яні – передають тепло фактури, часто використовуються у виставкових макетах. Пластикові / акрилові – прозорі та міцні, дозволяють демонструвати конструкції. Гіпсові – для деталей і фрагментів, добре передають пластику поверхню. Комбіновані – поєднання кількох матеріалів для виразності та реалістичності.</p> <p>За масштабом Великомасштабні (1:20, 1:50) – показують деталі, інтер'єри, конструктивні рішення. Середні (1:100, 1:200) – для окремих будівель та комплексів. Маломасштабні (1:500, 1:1000 і більше) – для планування районів, містобудівних рішень. Змішані – поєднання кількох масштабів в одному макеті (наприклад, загальний план + деталізація частини).</p>	<p>Цей спосіб показати архітектурний об'єкт у розвитку, русі, зміні ракурсів чи станів. Вона допомагає донести ідею більш емоційно й зрозуміло.</p> <p>Анімація (відеопрезентація) Комп'ютерна 3D-анімація з рухомою камерою, що показує будівлю з різних ракурсів. Може включати денне/нічне освітлення, зміну сезонів. Дозволяє "прогулятися" простором.</p> <p>Віртуальна реальність (VR) Перегляд у VR-окулярах. Повне занурення: можна оглянути будівлю всередині та зовні у масштабі 1:1. Використовується для презентацій замовникам та громадськості.</p> <p>Доповнена реальність (AR) Модель будівлі накладається на реальне середовище через смартфон чи планшет. Дозволяє побачити проєкт "на місці".</p> <p>Динамічний макет Фізичний макет із рухомими елементами (наприклад, висувні частини, змінні блоки, світлові ефекти). Часто використовується на виставках.</p> <p>Інтерактивна мультимедійна презентація Виконана у вигляді слайд-шоу або інтерактивної програми. Глядач може сам обирати розділи, переглядати різні варіанти планування, матеріалів чи кольорів.</p> <p>Таймлапс / відео-будівництво Демонстрація поступового зведення будівлі (візуалізація етапів). Ефективна для показу технологій і конструктивних рішень.</p> <p>Фізичні моделі з трансформацією Макети з рухомими частинами: висувні елементи, змінні об'єми, складні геометричні структури. Дозволяють показати варіативність функціонування об'єкта.</p> <p>Інтерактивна подача Використання світлових ефектів, підсвітки, прозорих матеріалів. Створює атмосферу та підкреслює концептуальність.</p>

Комплексна

Презентація проєкту виконується у **комплексній формі**, яка поєднує різні способи представлення архітектурної ідеї для досягнення максимальної виразності та повноти сприйняття.

Особливу групу становлять декоративно-прикладні техніки: колаж, витинанка, робота з текстурованими матеріалами. Вони дозволяють акцентувати матеріальність, фактуру, пластичність об'єкта та створюють додатковий шар художньої інтерпретації. Такі техніки часто використовуються на початкових етапах формування образу або в презентаційних матеріалах, де важливим є емоційне враження.

Цифрові техніки, що включають діджитал малюнок, 3D-візуалізацію, параметричне моделювання та BIM-графіку, є невід'ємною складовою сучасної архітектурної практики. Вони забезпечують високу точність, реалістичність, можливість інтерактивної взаємодії та швидке внесення змін [4]. Цифрова графіка розширює межі традиційних методів, дозволяючи показати проєкт з різних ракурсів, у різних сценаріях освітлення, матеріалів і середовищ.

Широкий діапазон графічних технік надає архітектору інструментарій для створення естетично виразної, інформативної та переконливої презентації. Вибір техніки залежить від етапу проєктування, цільової аудиторії, необхідного рівня деталізації та художнього задуму [5]. Таким чином, графічна подача є не лише способом передачі інформації, а й вагомим елементом творчої мови архітектора, що формує унікальний візуальний почерк та підсилює сприйняття архітектурної ідеї.

Об'ємна подача (макетування). Об'ємна подача є одним із найважливіших способів презентації архітектурного проєкту, оскільки дозволяє наочно відтворити просторову структуру, масштабні співвідношення та пластичні характеристики майбутнього об'єкта. На відміну від графічних матеріалів, макети забезпечують тактильне та фізичне сприйняття форми, що особливо важливо у процесі прийняття складних архітектурно-планувальних рішень. Об'ємне моделювання дозволяє проєктувальнику й аудиторії оцінити пропорції, взаємодію об'єкта з оточенням, світлові сценарії та загальну характерність образу.

Макети виконують різні функції, що визначає їхню класифікацію. Навчальні макети зазвичай мають спрощений характер і застосовуються для відпрацювання композиційних принципів, масово-просторових рішень і пластики форми. Робочі макети використовують для узгодження конструктивних, функціональних та технологічних рішень. Виставкові макети є найбільш художньо опрацьованими: вони призначені для демонстрації широкій публіці, замовникам, журі конкурсів і мають найбільший рівень деталізації та естетичної виразності.

За матеріалом макети також значно варіюються, що дозволяє обирати оптимальну форму відповідно до завдань проєкту. Паперові та картонні макети є легкими у виготовленні та широко використовуються в навчанні. Пінопластові та пінополістирольні макети підходять для швидкого створення об'ємних форм, особливо у великих масштабах. Дерев'яні макети відзначаються природною фактурою та часто застосовуються у виставкових зразках. Пластикові та акрилові макети дають можливість відтворити прозорі конструкції та складні елементи. Гіпсові моделі використовують для передачі детальної пластики поверхонь. Особливе місце займають 3D-друковані макети, які є сучасним засобом створення точних, складних і параметричних форм, що майже неможливо реалізувати вручну.

Окремою ознакою класифікації є колірне рішення макетів. Білі (чисті) макети застосовують для акцентування уваги на формі, пропорціях і структурі без відволікання на матеріали та кольори. Кольорові макети передають реалістичність майбутнього середовища, матеріальність фасадів, ландшафтний дизайн і взаємодію з контекстом. Комбіновані макети поєднують білу та кольорову частину, що дозволяє виділити найбільш значущі елементи композиції.

Загалом об'ємна подача є потужним інструментом просторового моделювання та комунікації, що сприяє глибшому розумінню архітектурної ідеї, оцінці її реалістичності та візуальному переконанню аудиторії на всіх етапах проєктування — від перших концептів до фінальної презентації.

Динамічна візуалізація. Динамічна форма презентації є одним із найпрогресивніших інструментів сучасної архітектурної комунікації, оскільки дає змогу передати не лише статичні параметри об'єкта, а й його поведінку у просторі та часі. На відміну від традиційних графічних чи макетних засобів подачі, динамічні технології створюють ефект занурення, демонструють зміну ракурсів, сценарії користування та взаємодію будівлі з довкіллям, що формує більш глибоке й емоційне розуміння архітектурної ідеї.

Ключовим інструментом динамічної презентації є комп'ютерна 3D-анімація, яка дозволяє моделювати рух камери навколо й усередині об'єкта, демонструвати функціональні процеси, природне та штучне освітлення, зміну добових або сезонних умов. Анімація дає можливість показати логіку пересування користувачів, організацію простору та взаємозв'язок елементів забудови у контексті містобудівної ситуації.

Важливою складовою є віртуальна реальність (VR), що забезпечує повне занурення в архітектурний простір у масштабі, максимально наближеному до реального. VR-технології дозволяють глядачу переміщуватися всередині будівлі, оцінювати пропорції, взаємне розташування зон, висоту приміщень, освітлення та емоційну атмосферу [6]. Така форма подачі активно використовується у великих інвестиційних проєктах, де необхідно переконливо демонструвати потенційним замовникам і користувачам майбутній результат.

Доповнена реальність (AR) пропонує інший підхід: вона накладає цифрову модель на реальне середовище за допомогою смартфона, планшета або спеціальних окулярів. AR дає змогу побачити будівлю на реальній ділянці, оцінити її масштаб, інсоляцію, взаємодію з існуючою забудовою, що є унікально корисним при громадських слуханнях та містобудівних презентаціях.

Окрему групу складають динамічні фізичні макети, які включають механічні або електронні рухомі елементи: підсвітку, змінні модулі, рух води чи транспорту [7]. Такі макети застосовуються під час урбаністичних презентацій, для демонстрації транспортних чи інженерних процесів, або в музейних експозиціях.

Не менш важливими сьогодні є інтерактивні мультимедійні презентації, де глядач може самостійно обирати розділи, натискати на елементи моделі, відкривати плани, розгортати розрізи чи запускати анімації. Це розширює можливості комунікації та робить подання максимально адаптивним до потреб аудиторії.

Загалом динамічна форма презентації не лише підсилює ефект переконання, а й виступає інструментом дослідження, що допомагає архітектору і замовнику приймати обґрунтовані рішення, аналізувати функціонування об'єкта та прогнозувати взаємодію з користувачами та середовищем.

Комплексна подача. Можна стверджувати, що максимальна ефективність подачі архітектурного проєкту досягається лише за умови використання комплексної презентації, тобто інтеграції вербальних, графічних, об'ємних та динамічних форм представлення інформації. Такий підхід створює цілісну комунікативну систему, де кожен вид подачі компенсує обмеження інших і посилює їхні переваги, формуючи багаторівневе, глибоке і переконливе сприйняття архітектурної ідеї.

Вербальна частина забезпечує логічне структурування матеріалу, пояснює концепцію, мотивацію рішень, аргументи та контекст. Графічна презентація візуально розкриває просторові, функціональні та естетичні аспекти, дозволяючи аудиторії побачити композицію, плани, фасади, аналізи та художній образ. Об'ємна подача у вигляді макетів або моделей формує матеріальне відчуття простору, масштабу і форми, що неможливо передати лише зображеннями. Динамічні засоби: анімація, VR, AR, інтерактивні мультимедійні компоненти демонструють об'єкт у русі, у різних станах і сценаріях експлуатації, створюючи ефект присутності й надаючи глядачеві можливість особисто дослідити простір.

Синергія цих форм забезпечує багатоканальну комунікацію, що враховує різні стилі сприйняття інформації: раціональний, візуальний, тактильний, емоційний та просторовий. Це

особливо важливо при роботі з різними аудиторіями: від професійного журі й технічних експертів до інвесторів, замовників та широкої громадськості. Комплексна презентація дозволяє варіювати акценти, масштаб деталізації та спосіб подачі залежно від контексту, зберігаючи при цьому єдину ідентичність проекту.

У результаті формується всебічне й глибоке розкриття архітектурної ідеї, підсилюється ефект переконання, покращується розуміння функціонально-просторової структури та підвищується довіра до запропонованих рішень. Саме інтеграція усіх форм подачі забезпечує найвищий рівень ефективності, інформаційної повноти та емоційно-естетичного впливу.

Висновки. Проведене дослідження підтверджує, що презентація архітектурного проекту є багатовимірним комунікативним актом, який вимагає високої компетентності та гнучкості від фахівця. Систематизація форм подачі на чотири ключові категорії: вербальну, графічну, об'ємну та динамічну дозволяє оптимізувати навчальний процес та підвищити якість професійної комунікації. Ефективність подачі визначається не лише володінням однією технікою, а здатністю до комплексного використання всіх засобів, адаптуючи їх під конкретну мету і аудиторію. Майбутні архітектори повинні бути підготовлені до роботи з повним спектром інструментів: від традиційної відмивки аквареллю та макетування до сучасних рішень VR та AR, оскільки саме комплексна презентація гарантує повне сприйняття та успішну реалізацію архітектурної ідеї.

Бібліографія

1. Безродний П.П. Архітектурний енциклопедичний словник // За ред. О.С.Слепцова. Українська академія архітектури - 3-є вид., випр. і доп. - К.: А+С, 2024, К.: Креативна агенція "Артіль", 2024. - 328 с.
2. Проектна графіка: навч. посібник/ Т.М.Клименюк, Н.А. Консулова, М.В. Бевз, Х.І.Ковальчук; За ред. Т.М.Клименюк.- Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2009. - 220 с.
3. Чінг Ф. Д. К. Архітектурна графіка. Київ : АСТ, 2018. 256 с.
4. Лассо П. Графічне мислення для архітекторів і дизайнерів. Нью-Йорк : Wiley, 2011. 272 с.
5. Sheridan T. Digital Design and Model Making for Architects. London : Routledge, 2013. 218 p.
6. Kuliga S. Virtual Reality in Architectural Practice: Applications and User Experience. Journal of Architectural and Planning Research. 2021. № 38(2). P. 145–162.
7. Abdelhameed W. Virtual environments for architectural design process: Digital transformations. Frontiers of Architectural Research. 2013. № 2(4). P. 374–383.
8. Verbeke J. Communicative Aspects of Architectural Design: Visual and Verbal Representations. Design Studies. 2002. № 23(3). P. 255–272.
9. VR in Architecture: A New Way to Design. ArchDaily. URL: <https://www.archdaily.com/> (дата звернення: 25.11.2025).
10. Model Making Techniques for Architecture Students. Architectural Digest. URL: <https://www.architecturaldigest.com/> (дата звернення: 25.11.2025).

Bibliography

1. Bezrodny P.P. Architectural Encyclopedic Dictionary / / Edited by O.S.Sleptsov. Ukrainian Academy of Architecture - 3rd ed., corrected and supplemented - Kyiv: A+S, 2024, Kyiv: Creative Agency "Artil", 2024. - 328 p.
2. Design Graphics: Textbook/ T.M.Klymenyuk, N.A. Konsulova, M.V. Bevez, H.I.Kovalchuk; Edited by T.M.Klymenyuk.- Lviv: Publishing House of the National University "Lviv Polytechnic", 2009. - 220 p.
3. Ching F. D. K. Architectural Graphics. Kyiv: AST, 2018. 256 p.
4. Lasso P. Graphic Thinking for Architects and Designers. New York: Wiley, 2011. 272 p.
5. Sheridan T. Digital Design and Model Making for Architects. London: Routledge, 2013. 218 p.

6. Kuliga S. Virtual Reality in Architectural Practice: Applications and User Experience. *Journal of Architectural and Planning Research*. 2021. No. 38(2). P. 145–162.
7. Abdelhameed W. Virtual environments for architectural design process: Digital transformations. *Frontiers of Architectural Research*. 2013. No. 2(4). P. 374–383.
8. Verbeke J. Communicative Aspects of Architectural Design: Visual and Verbal Representations. *Design Studies*. 2002. No. 23(3). P. 255–272.
9. VR in Architecture: A New Way to Design. *ArchDaily*. URL: <https://www.archdaily.com/> (accessed 11/25/2025).
10. Model Making Techniques for Architecture Students. *Architectural Digest*. URL: <https://www.architecturaldigest.com/> (accessed 11/25/2025).

Serhii Nikanorov

candidate of architecture, associate professor

Department of Fundamentals of Architecture and Architectural Design, KNUBA

nikanorov.so@knuba.edu.ua

orcid.org/0009-0003-1002-599X

SYSTEMATIZATION OF VARIABILITY OF PRESENTATION OF ARCHITECTURAL DESIGN SOLUTIONS IN THE CONTEXT OF PROFESSIONAL COMMUNICATION

© *Nikanorov S. O., 2025*

Abstract: The article analyzes and systematizes the key forms of presentation of architectural design solutions, which are a necessary element of the professional activity of an architect and the educational process. Four main categories of presentation of material are identified and classified in detail: verbal, graphic, three-dimensional (layout) and dynamic visualization. Particular attention is paid to the variability of the verbal form depending on the target audience (from the teacher to the general public) and the variety of techniques of graphic and three-dimensional presentation. It is substantiated that only a comprehensive presentation that integrates all of the above forms is able to ensure a full understanding and maximum efficiency of communication of an architectural idea.

The relevance of this study is due to the need to train modern architects who are able to effectively operate with a full arsenal of communicative tools. Considering that a presentation has different goals — from showing mastery of the material in front of a teacher to selling an idea to a customer and arousing interest in the public — it is not just the use of tools that becomes relevant, but a conscious choice of the form of presentation. The ability to use dynamic tools that help convey an idea more emotionally and clearly, showing an object in development, movement or changing angles, is especially important.

Keywords: presentation, architectural design, verbal presentation, graphic technique, layout, dynamic visualization, complex form.